

Tractatus

considerari. primo ut est una pars entis et principa-
lis que vere est. Et est causa essendi omnibus alijs.
quod ens dividitur in ens per se et ens in alio. Ens
autem per se substantia est. Ens vero in alio actus est. Ens
per se quod non est in alio quod sui esse causa sit. Et illo
modo substantia se extendit ad omne illud quod non est actus
sive sit materia sive forma. sive totum positum si-
ue aliquid per ipsum. Et isto modo dividitur substantia in ma-
teriam formam et totum compositum secundum philosophum. Secundo
sumitur substantia ut dicitur a substantiando. et sic substantia est primum sub-
iectum ad quod omnino predicabilem sit reductio tanquam
ad illud de quo fit predicatio. Et illo modo dividitur in pri-
mam et secundam. Tercio: substantia accipitur prout est primum
predicabile ad quod fit reductio sue coordinatio
Et sic substantia est primum predicabile formabile per duas
in suas species. et sic immediate dividitur in corpoream
et in incorpoream. et prout secundum formam artis
et sic substantia dicitur forma totum. quod equaliter respicit formas
corporeas et incorporeas. Et sic patet quod substantia accep-
ta primo vel secundo non dicitur genus generalissimum. sed
tercio: prout patet. quod sic accipitur ut quodammodo pars entis
accusis diuisa. Et sic non solum predicatur de ceteris in
artibus per se. sed etiam de partibus sive de re manu pende-
ntibus. et etiam non dicitur illo modo uniuersale. sed per primum de his
quod nomen subieci precipit. Tercium patet ex dictis

Ad obiecta in oppo-

sitione. Ad primum dicitur dicitur quod substantia composita est genus ge-
neralissimum. quod omne genus erit aliquid modo compositum
Et ad probandum dicitur dicitur. quod non est inconueniens quod genus
generalissimum habeat in se sua composita. prout
capitulum. sed inconueniens est quod habeat ante se aliquid superius
uniuersum. Uerum est in ut dicitur Albertus. quod genus gene-
ralissimum non habet propria composita ante se. sed potest habere
intra se. Aut dicitur per se quod substantia ut est genus nec est sim-
plex nec composita. sed abstrahit ab utroque. Et sub-
stantia simpliciter ibi dicitur incorporeale et compositum
corporeale. sicut aliter ut est genus abstrahit a rationali
et irrationali. Ad 2. dicitur dicitur quod substantia secunda. quod per
habetur. dicitur quod se habet sub se genera et species. et sic substantia
ut est genus dicitur secunda substantia. et sic illa sit posterior prima
quod ad actum substantiandi. non tamen quod ad actum substantiandi
dicitur. Ad 3. dicitur dicitur quod substantia non dicitur respectu prime
et secunde generis sicut imaginatur argumentum. sed genus
dicitur respectu corporee et incorporee. Ad quartum dicitur
dicitur dicitur quod non omne genus aliquam naturam importare. sal-
tem genus logicum. sed sufficit quod sit aliquid proprietatis communis
omnibus. sed esse per se a quo sumitur ratio subieci. et non vel
de aliqua natura communem extendendo naturam ad omne
superius. Ad replicam dicitur dicitur quod quis illud quod i-
est cause et ratio ut causa et causatum sunt illud per quod p-

us uest cause que ratio. tamen non omne illud quod uest
cause et ratio secundum quod ab illis inter se abstrahunt.
et sic dicitur per se si substantia corporea et incorporea ad
genus comparatur eoque sub genere sunt. tamen si comparatur
iter se sic non est inconueniens quod una species alia sit pfe-
ctior. sicut homo est alio perfectior. et tamen sunt species equaliter
sub hoc genere quod est aliter. Ad quantum dicitur dicitur quod non vult
prima. quod substantia habet unum modum essendi communem omnibus
sed actus non. ex eo quod omnes subieci precipit suum
modum essendi equaliter. actus vero non equaliter. sed magis
magis et minus. et primum et posterius. quod actus abso-
luta primo. et actus respectu secundo. ut est
superius tactum fuit.

Substantia vero dividitur
in primam et secundam. Sub-
stantia prima est que proprie
principaliter et maxime sub-
stare dicitur. Vel prima substantia est
que neque in subiecto est neque de subie-
cto dicitur. ut aliquis homo alijs equis.
Secunde substantie sunt species in quibus
sunt prime substantie. et harum spe-
cies genera. ut homo et animal. Est enim
aliquis homo in homine qui est species. et
homo in animali quod est genus.
Indiuidua de genere substantie dicitur
tur prime substantie. quia primo sub-
stantia alijs. Genera vero et species eorum di-
cuntur secunde substantie quia secundo
substantia. Aliquis enim homo dicitur
grammaticus et currens et animal et sub-
stantia. ergo homo dicitur grammaticus.
currens animal et substantia

In hac parte tertius de hys. prout dividit
substantia. Quia analogum prius diuidendum
est quod diffinendum dicens. Substantia diui-
ditur in primam et secundam. Substantia vero
prima est que proprie principaliter et maxime sub-
stare dicitur. Vel que nec est in subiecto sup-
ple sicut accidens est in subiecto. nec dicitur de
subiecto. sicut superius de inferiori. Cuius ex-
plum est sicut aliquis homo. aliquis bos. ali-
quis equus. Secunde vero substantie sunt spe-
cies in quibus sunt prime substantie. et harum
specierum genera. ut homo dicitur secunda sub-
stantia. et animal quod est hominis genus. et sic de
alijs. quod alijs homo est prima substantia que est in homine.